Tiyatro ve Tiyatro Terimleri

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Tiyatro:** Kişi ve olayları anlatmak yerine sahnede **canlandırarak** (dramatizasyon) sunan, **göstermeye bağlı** edebî türdür. Sahnelenirken jest, mimik, dekor, kostüm, ışık ve müzikten yararlanılır.
- Tiyatro eseri, tek kişinin değil; yazar, yönetmen, oyuncular, dekor-kostüm sanatçıları, ışık ve müzik uzmanları gibi pek çok kişinin **ortak emeğiyle** ortaya çıkar ve ancak **seyircinin** katılımı ve tepkisiyle tamamlanır.
- **Kişiler ve görevler: Yönetmen** oyunu sahneye koyar; **dramaturg** oyunların seçilip sahnelenmesine yardım eder, danışmanlık yapar; **suflör** oyunculara unuttukları sözleri seyirciye duyurmadan hatırlatır; **figüran** oyunda konuşması olmayan ya da çok az olan oyuncudur. **Rol**, bir oyuncunun canlandırdığı kişi olarak söylemesi ve yapması gerekenlerin tümüdür.
- **Sahne terimleri: Sahne** oyunun oynandığı yerdir. **Perde** oyunun büyük bölümlerinin her biri, **tablo** bir perde içinde dekor değişikliğiyle ayrılan bölümdür. **Dekor** oyunun geçtiği yeri gösteren düzenleme, **kostüm** oyuncuların rol gereği giydiği kıyafetlerdir. **Tuluat (doğaçlama)** metne bağlı kalmadan içten geldiği gibi konuşup oynamaktır.
- **Sahne talimatları:** Tiyatro metinlerinde yay ayraç içinde verilen açıklamalar mekânı, kişilerin hareketlerini, ses tonlarını ve duygularını belirterek oyunun sahnelenmesine yol gösterir. **Jest** el, kol, baş hareketleri; **mimik** yüz ifadeleridir.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Aşağıdaki cümlede boş bırakılan yeri uygun sözcükle doldurunuz.
"Tiyatro, kişi ve olayları anlatmak yerine sahnede canlandırarak sunan, ... bağlı bir edebî türdür."

2 Tiyatro terimlerini açıklamalarıyla eşleştiriniz.
1. figüran 2. suflör 3. kostüm 4. dekor 5. rol
a) Oyunun geçtiği yeri sahnede gösteren düzenleme
b) Oyunda konuşması olmayan ya da çok az olan oyuncu
c) Oyuncunun canlandırdığı kişi olarak söylemesi ve yapması gerekenlerin tümü
d) Oyuncunun rol gereği giydiği kıyafetler
e) Oyunculara unuttukları sözleri seyirciye duyurmadan hatırlatan kişi

3 Oyunculara, rollerinde unuttukları sözleri seyirciye duyurmadan hatırlatan kişiye ne ad verilir?
A) Dekoratör B) Suflör C) Dramaturg D) Yönetmen E) Figüran

4 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.
( ) Tiyatro, göstermeye bağlı bir edebî türdür.
( ) Bir tiyatro eseri yalnızca yazarının emeğiyle ortaya çıkar.
( ) Tiyatroda jest ve mimikler anlatımı güçlendirir.
( ) Tiyatro metinlerindeki yay ayraç içindeki açıklamalar oyuncular tarafından seyirciye okunur.

5 Oyuncunun bir metne bağlı kalmadan, içinden geldiği gibi konuşup oynamasına ne ad verilir?
A) Tuluat (doğaçlama) B) Dekor C) Figüranlık D) Tirat E) Monolog

6 Tiyatro metinlerinde yay ayraç içinde verilen açıklamalar ne işe yarar? Kısaca yazınız.

7 Tiyatroyu roman ve hikâye gibi anlatmaya bağlı türlerden ayıran en temel özellik aşağıdakilerden hangisidir?
A) Olaylara yer vermesi
B) Kişilerin bulunması
C) Yazılı bir metne dayanabilmesi
D) Bir çatışma içermesi
E) Kişi ve olayları sahnede canlandırarak sunması

8 Kavramları açıklamalarıyla eşleştiriniz.
1. perde 2. tablo 3. sahne 4. dramaturg 5. yönetmen
a) Oyunun oynandığı yer
b) Oyunların seçilip sahnelenmesine yardım eden, danışmanlık yapan kişi
c) Oyunun büyük bölümlerinden her biri
d) Oyunu sahneye koyan ve oyuncuları yönlendiren kişi
e) Bir perde içinde dekor değişikliğiyle ayrılan bölüm

9 Aşağıdakilerden hangisi bir tiyatro oyununun **sahnelenmesinde** yararlanılan unsurlardan biri **değildir**?
A) Dekor B) Dipnot ve kaynakça C) Kostüm D) Jest ve mimik E) Işık

10 Tiyatronun seyirci olmadan tamamlanamayacağı söylenir. Bu görüşün nedenini bir cümleyle açıklayınız.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 (Eski bir saatçi dükkânı. Duvarlarda onlarca saat tıkırdamaktadır. HAYRİ USTA tezgâhın başında, büyüteciyle bir cep saatini onarmaktadır. Kapı çıngırağı çalar; elinde bir paketle SELİN girer.)
SELİN — (Çekinerek) Kolay gelsin usta… Dedemin saatini getirdim.
HAYRİ USTA — (Büyüteci çıkarmadan) Bırak şuraya kızım. Ne zamandır duruyor?
SELİN — Dedem öldüğünden beri… (Sesi titrer.) Tam üç yıl.
HAYRİ USTA — (Başını kaldırır, saati avucuna alır, uzun uzun bakar.) Bu saati ben tanırım. Ah Rıfat Bey, ah…
Bu parçada yay ayraç içindeki ifadelerin işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Oyunun yazarını ve yazıldığı yılı bildirmek
B) Oyundaki bilimsel terimleri açıklamak
C) Mekânı, kişilerin hareketlerini ve duygularını belirterek sahnelemeye yol göstermek
D) Oyuncuların seyirciye doğrudan okuması gereken sözleri göstermek
E) Seyircilere oyunun sonunu önceden haber vermek

12 (Eski bir saatçi dükkânı. Duvarlarda onlarca saat tıkırdamaktadır. HAYRİ USTA tezgâhın başında, büyüteciyle bir cep saatini onarmaktadır. Kapı çıngırağı çalar; elinde bir paketle SELİN girer.)
SELİN — (Çekinerek) Kolay gelsin usta… Dedemin saatini getirdim.
HAYRİ USTA — (Büyüteci çıkarmadan) Bırak şuraya kızım. Ne zamandır duruyor?
SELİN — Dedem öldüğünden beri… (Sesi titrer.) Tam üç yıl.
HAYRİ USTA — (Başını kaldırır, saati avucuna alır, uzun uzun bakar.) Bu saati ben tanırım. Ah Rıfat Bey, ah…
Bu parçada aşağıdakilerden hangisine ilişkin bir sahne talimatı **yoktur**?

A) Oyunun hangi mevsimde geçtiğine
B) Bir kişinin ses tonuna
C) Mekânın nasıl bir yer olduğuna
D) Bir kişinin sahneye girişine
E) Bir kişinin elindeki nesneyle yaptığı harekete

13 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.
( ) Yönetmen, oyunu sahneye koyan kişidir.
( ) Figüran, oyunun baş karakterini canlandıran oyuncudur.
( ) Kostüm, oyuncunun rol gereği giydiği kıyafettir.
( ) Tablo, bir perde içinde dekor değişikliğiyle ayrılan bölümdür.

14 Bir oyunun kalabalık pazar yeri sahnesinde, konuşmadan dolaşan, alışveriş yapıyormuş gibi davranan oyunculara ne ad verilir?

A) Yönetmen B) Başrol oyuncusu C) Suflör D) Figüran E) Dramaturg

15 "Bir roman, yazarının masasında tamamlanır. Oysa bir tiyatro metni yazıldığında henüz yolun yarısındadır. Yönetmen onu yorumlar, oyuncular ona ses ve beden verir, dekor ve kostüm tasarımcıları onu görünür kılar, ışık ve müzik ona atmosfer kazandırır. Ve ancak perde açılıp seyirci salonu doldurduğunda oyun gerçekten doğar."
Bu parçada tiyatroyla ilgili vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tiyatro metinleri romanlardan daha kısa yazılır.
B) Tiyatro metni yazıldığı anda tamamlanmış bir eserdir.
C) Yönetmen, tiyatronun en önemli kişisidir.
D) Işık ve müzik, oyunun anlamını değiştirmez.
E) Tiyatro eseri pek çok sanatçının ortak emeği ve seyircinin katılımıyla tamamlanır.

16 Durumları ilgili tiyatro terimiyle eşleştiriniz.
1. Replikini unutan oyuncuya sahne kenarından fısıltıyla söz hatırlatıldı.
2. İkinci perdede dekor değişti ve oyunun yeni bir bölümü başladı.
3. Oyuncu, metinde olmayan esprilerle seyirciyi kahkahaya boğdu.
4. Oyuncu, kahramanın öfkesini kaşlarını çatıp dudaklarını sıkarak yansıttı.
5. Oyuncu, haykırırken yumruğunu masaya vurdu.
a) jest b) mimik c) tuluat d) tablo e) suflör

17 "Tiyatro metni okunduğunda bir hikâye gibi okunabilir; ama asıl hayatını sahnede bulur."
Bu sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tiyatro metinleri okunmamalıdır.
B) Tiyatro metni, amacına ancak sahnelenip seyirciyle buluştuğunda ulaşır.
C) Tiyatro metinlerinde olay yoktur.
D) Hikâyeler de sahnelenmek için yazılır.
E) Tiyatro metinleri hikâyelerden daha kolay okunur.

18 Aşağıdaki repliğin başına, oyuncunun nasıl konuşacağını ve ne yapacağını gösteren bir sahne talimatı yazınız.
ANNE — (.....) Bu kapıdan bir daha çıkarsan geri dönme!

19 "Tiyatro, toplumun kendine tutulan bir aynadır. Seyirci, sahnedeki kişilerin zaaflarında kendi zaaflarını, onların çatışmalarında kendi sorunlarını görür. Güler, düşünür, bazen de salondan değişmiş olarak çıkar."
Bu parçada tiyatronun hangi işlevi vurgulanmıştır?

A) Oyuncuların yeteneklerini sergileme
B) Dekor sanatını geliştirme
C) Salonların dolmasını sağlama
D) Seyirciye tarih bilgisi öğretme
E) Toplumu kendi sorunları üzerine düşündürme ve dönüştürme

20 Aşağıdakilerden hangisi **göstermeye bağlı** bir edebî türdür?

A) Masal B) Hikâye C) Tiyatro D) Anı E) Roman

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 (Eski bir saatçi dükkânı. Duvarlarda onlarca saat tıkırdamaktadır. HAYRİ USTA tezgâhın başında, büyüteciyle bir cep saatini onarmaktadır. Kapı çıngırağı çalar; elinde bir paketle SELİN girer.)
SELİN — (Çekinerek) Kolay gelsin usta… Dedemin saatini getirdim.
HAYRİ USTA — (Büyüteci çıkarmadan) Bırak şuraya kızım. Ne zamandır duruyor?
SELİN — Dedem öldüğünden beri… (Sesi titrer.) Tam üç yıl.
HAYRİ USTA — (Başını kaldırır, saati avucuna alır, uzun uzun bakar.) Bu saati ben tanırım. Ah Rıfat Bey, ah…
Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine **ulaşılamaz**?

A) Selin'in dedesinin saatçi olduğuna
B) Hayri Usta'nın saati daha önce gördüğüne
C) Selin'in dedesinin öldüğüne
D) Selin'in dedesini anarken duygulandığına
E) Saatin uzun süredir çalışmadığına

22 "Tiyatroda seyirci yalnızca izleyen değil, oyunun bir parçasıdır. - - - - Bu yüzden aynı oyun, her akşam farklı bir salonda biraz farklı oynanır."
Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Kostümler oyunun dönemine uygun hazırlanır.
B) Seyirciler oyun başlamadan önce yerlerine oturmalıdır.
C) Oyun metinleri genellikle birkaç perdeden oluşur.
D) Oyuncular, salondan gelen kahkahaya, sessizliğe ya da alkışa göre oyunlarının temposunu ayarlar.
E) Tiyatro salonlarının büyük bölümü şehir merkezlerindedir.

23 (Eski bir saatçi dükkânı. Duvarlarda onlarca saat tıkırdamaktadır. HAYRİ USTA tezgâhın başında, büyüteciyle bir cep saatini onarmaktadır. Kapı çıngırağı çalar; elinde bir paketle SELİN girer.)
SELİN — (Çekinerek) Kolay gelsin usta… Dedemin saatini getirdim.
HAYRİ USTA — (Büyüteci çıkarmadan) Bırak şuraya kızım. Ne zamandır duruyor?
SELİN — Dedem öldüğünden beri… (Sesi titrer.) Tam üç yıl.
HAYRİ USTA — (Başını kaldırır, saati avucuna alır, uzun uzun bakar.) Bu saati ben tanırım. Ah Rıfat Bey, ah…
Bu parça ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangileri doğrudur?
I. Olaylar karşılıklı konuşmalar yoluyla aktarılmıştır.
II. Oyunun geçtiği mekân sahne talimatıyla belirtilmiştir.
III. Olaylar bir anlatıcı tarafından özetlenerek aktarılmıştır.

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

24 (Eski bir saatçi dükkânı. Duvarlarda onlarca saat tıkırdamaktadır. HAYRİ USTA tezgâhın başında, büyüteciyle bir cep saatini onarmaktadır. Kapı çıngırağı çalar; elinde bir paketle SELİN girer.)
SELİN — (Çekinerek) Kolay gelsin usta… Dedemin saatini getirdim.
HAYRİ USTA — (Büyüteci çıkarmadan) Bırak şuraya kızım. Ne zamandır duruyor?
SELİN — Dedem öldüğünden beri… (Sesi titrer.) Tam üç yıl.
HAYRİ USTA — (Başını kaldırır, saati avucuna alır, uzun uzun bakar.) Bu saati ben tanırım. Ah Rıfat Bey, ah…
Bu sahneyi oynayacak oyuncuların aşağıdakilerden hangisine dikkat etmesi, sahne talimatlarına en uygun davranış olur?

A) Dükkânın dekorunda hiç saat bulunmaması
B) Oyuncuların sahne talimatlarını seyirciye yüksek sesle okuması
C) Selin'i oynayan oyuncunun dükkâna kahkahalar atarak girmesi
D) Selin'i oynayan oyuncunun dedesinin ölümünden söz ederken sesini titretmesi
E) Hayri Usta'yı oynayan oyuncunun Selin girer girmez büyüteci bırakıp ayağa fırlaması

25 (I) Tiyatro, insanlık tarihinin en eski sanat dallarından biridir. (II) Sahnede canlandırılan olaylar seyirciyi hem eğlendirir hem de düşündürür. (III) Oyunun başarısı; metnin gücü kadar oyuncuların, yönetmenin ve teknik ekibin uyumuna da bağlıdır. (IV) Tiyatro biletleri çoğunlukla internet üzerinden satılmaktadır. (V) Bu nedenle her oyun, bir ekibin ortak eseri olarak görülmelidir.
Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

26 "Bir resim sergisini izleyenler, tabloların önünden sessizce geçip gidebilir; tablo onların bakışından etkilenmez. Tiyatroda ise sahne ile salon arasında görünmez bir köprü vardır. Oyuncu seyircinin nefesini tutuşunu hisseder, seyirci de oyuncunun her titreyişini."
Bu parçada tiyatronun hangi özelliği vurgulanmıştır?

A) Oyuncuların seyirciyle hiç iletişim kurmaması
B) Sahne ile seyirci arasında karşılıklı ve canlı bir etkileşim bulunması
C) Tiyatro salonlarının sessiz olması gerektiği
D) Tiyatronun resimden daha eski bir sanat olması
E) Resim sergilerinin tiyatrodan daha çok izlendiği

---

27 **1. Metin:** "Yaşlı adam kapıyı açtığında karşısında yıllardır görmediği oğlunu buldu. Bir an ne diyeceğini bilemedi, sonra titreyen elleriyle onu içeri çekti."
2. Metin: "(Kapı çalar. YAŞLI ADAM ağır adımlarla gidip açar. Karşısında OĞLU durmaktadır. Uzun bir sessizlik.)
YAŞLI ADAM — (Titreyen elleriyle oğlunu içeri çekerek) Gel… Gel hele…"
Bu metinlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) 1. metinde sahne talimatlarına yer verilmiştir.
B) İki metin de göstermeye bağlı türdendir.
C) Aynı olay 1. metinde anlatılmış, 2. metinde ise sahnelenmek üzere canlandırmaya dönüştürülmüştür.
D) 2. metinde olaylar bir anlatıcı tarafından özetlenmiştir.
E) İki metin de gerçek bir anıyı aktarmaktadır.

---

28 "Kız, sınav sonucunu öğrenince sevinçle mutfağa koştu ve annesine sarıldı. Annesi gözyaşlarını silerek onu tebrik etti."
Bu anlatıyı, en az bir sahne talimatı ve iki replikten oluşan bir tiyatro parçasına dönüştürünüz.

---

29 "Bir oyuncunun, canlandırdığı kişi olarak sahnede söylemesi ve yapması gereken her şey" aşağıdaki kavramlardan hangisiyle karşılanır?

A) Rol B) Kostüm C) Dekor D) Tablo E) Perde

---

30 Tiyatro ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi **yanlıştır**?

A) Bir oyun perde ve tablo gibi bölümlere ayrılabilir.
B) Tiyatro eseri, seyircinin katılımıyla tamamlanır.
C) Sahne talimatları oyunun nasıl sahneleneceğine yol gösterir.
D) Tiyatroda dekor, ışık ve müzik anlatımı destekler.
E) Tiyatro metinlerinde olaylar, genellikle bir anlatıcının ağzından özetlenerek aktarılır.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**